

HERALDICKÉ A SFRAGISTICKÉ SYMBOLY REGIÓNU

Erb obce Veľké Držkovce

Obecné zastupiteľstvo Veľkých Držkoviec schválilo na svojom zasadnutí dňa 28. júna 1996 symboly obce Veľké Držkovce. Erb obce navrhol Miroslav Kollár a posúdila ho a na prijatie obecnému zastupiteľstvu doporučila 23. mája 1996 Heraldická komisia Ministerstva vnútra. Veľmi pekný a pôsobivý erb predstavuje v modrom štíte zo zlatej koruny vyrastajúci striebornou šablou ozbrojený strieborný medveď, vedľa (vľavo) pod zlatou korunou strieborný dvojorol, v päte štítu zo zlatej otvorenej koruny vyrastajúce tri strieborné perá.

Už prvý pohľad na tento erb dáva tušiť, že história jeho vzniku je veľmi zaujímavá a bezprostredne súvisí s históriou obce Veľké Držkovce. Táto - vlastne nová obec - vznikla v roku 1976 zlúčením obcí Dolné Držkovce, Čuklasovce a Horné Držkovce. Všetky tieto obce používali v minulosti vlastné pečate, ktorých popis nájdeme v práci Juraja Fojtíka Mestské a obecné pečate Trenčianskej župy. Najvýznamnejšia (najstaršia) časť obce Dolné Držkovce použila v roku 1881 pečať, ktorá svojim vyhotovením pripomína šľachtický erb. V päte nad pažíťou sú iniciály obce A D (Alsó Drskóc - Dolné Držkovce). Nad štítom vyrastá z koruny zvieratka, ktoré drží v pravej končatine šablú. Po bokoch štítu sú prikrývadlá. Kým Juraj Fojtík videl v zvierati leva, Miroslav Kollár podrobnou analýzou erbov všetkých rodov, ktoré mali vzťah k Dolným Držkovciam, zistil, že v tomto prípade ide o medveďa. Ani jeden z významných miestnych rodov Laskárovci, Dohnányovci, Morvayovci nemali v erbe leva, zato však rod Morvayovcov s prídomkom „z Dolných Držkoviec - de Alsó Drskóc“ mal vo svojom erbe medveďa držiaceho šablú. Rod dostal erbovú listinu - armáles v roku 1655 a blasonovanie erbu (popis) hovorí, že erb predstavuje strieborný (niektoré pramene hovoria o prirodzenej - čiernej farbe) medveď držiaci striebornú šablú. Štít je modrý, prikrývadlá modro-zlaté a červeno-strieborné. Z koruny vyrastajúci medveď so šablou v ruke je aj klenotom erbu. Nakoľko Morvayovci mali v obci majetky aj v 19. storočí - teda v čase vzniku pečatidla, je viac ako isté, že zvieratkom v pečati je skutočne medveď a pečať v tomto prípade vznikla na základe rodového erbu. Obec Čuklasovce vlastnila v časoch svojej samostatnosti pečať s impozantným symbolom. Ich pečatidlo bolo vyhotovené v roku 1733 (je to spomínaný typ pečati T 1733). Kolopis pečate je * SIGILLVM PAGI CSUKLASZ 1733 a pečatné pole vyplní (figúra dvojhlavého orla, nad ktorým je otvorená koruna. Symbol dvojhlavého orla v pečati obce Čuklasovce najpravdepodobnejšie korení v štátnom znaku habsburskej monarchie.

Tretia obec Horné Držkovce používala v rokoch 1870 - 1873 nedátovanú nápisovú pečať. V pečatnom poli sú kurzívou stvárnené iniciály F. D. (Felső Drskóc). Nad nimi je štylizovaná korunka (podľa J. Fojtíka) a 3 krátke halúzky (podľa tvaru ihličnatej). Pre návrh erbu súčasnej obce mal teda autor k dispozícii tri pekné historické pečate. Rozhodol sa využiť symboliku všetkých troch a vytvoril erb, ktorý vyjadruje spoložitie troch pôvodných obcí. Aj keď tento typ erbov nie je v slovenskej heraldike celkom bežný, v tomto prípade aj heraldická komisia súhlasila a tak obec Veľké Držkovce má vo svojom erbe bohatú symboliku. Výsadné postavenie vpravo (heraldicky) patrí z koruny vyrastajúcemu medveďovi so šablou v pravej končatine. Medveď v heraldike symbolizuje odvahu, silu a bojovnosť. Na Slovensku patrí - zvlášť v rodovej heraldike - k obľúbeným figúram. Aj dvojhlavý orol je starý symbol. Ako „kráľ vtákov“ a symbol bojovnosti a vlády nad výšavami sa stal v heraldike veľmi rozšíreným. Spolu s levom patrí v európskej heraldike k najčastejším erbovým zvieratám. Pre hrdinské vlastnosti pripisované orlovi, dávali si ho do štítu mnohí panovníci. Stredoveké bestiáre porovnávajú orla s praotcom Adamom. „Kráľ všetkých vtákov“ lieta najvyššie, znesie sa však prudko k zemi, ak zbadá pozemský pokrm. Spočiatku sa aj Adam vznášal v nebeských výšinách, uvidel však zakázané ovocie a to ho zvedlo na zem. V dolnej tretine štítu sú podľa pôvodného návrhu M. Kollára umiestnené tri ihličnate vetvičky vyrastajúce z koruny, ktoré predstavujú pečať obce Horné Držkovce. Podľa stanoviska Heraldickej komisie ide však o tri strieborné perá. V obecnom erbe korení aj podoba obecnej vlajky, ktorá pozostáva z deviatich pruhov vo farbách bielej, žltej, modrej, bielej, žltej, modrej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi.

PhDr. Oľga Kvasnicová
Štátny okresný archív
v Topoľčanoch